

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах воєнного стану будь-яка сфера діяльності, а особливо освітня, потребує вчасних, швидких, результативних рішень, необхідне внесення змін у чинне законодавство й розробка нових нормативно-правових актів.

«23 червня 2022 р. Європейською Радою прийнято історичне рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. У висновку Європейської Комісії зазначено, що Україна має добре розвинену систему освіти з високим рівнем охоплення грамотністю (майже 100 %) та непоганими результатами з якості освіти, отриманими в дослідженні PISA-2018. Також вказувалося на істотний обсяг фінансування, яке виділяється для освітнього сектору (5,7 % ВВП у 2021 р.) і значну частку охоплення українців вищою освітою» [1, с. 10]. Навіть у розпал війни освіта України витримувала конкуренцію з європейською освітньою системою.

Перших втрат освітня система зазнали під час ковіду. Олег Топузов, Микола Головка, Олена Локшина, аналізуючи освітні втрати під час пандемії, підкреслюють, що це надалі матиме значний вплив на економічний стан країни, зокрема на рівень ВВП [2]. Воєнні умови ще більше зашкодять, тому постає нагальна потреба проаналізувати проблеми освітньої системи й визначити можливі шляхи подолання кризи.

Під час війни здобувачі освіти стикаються з низкою проблем, про які ніколи не думали. Так, зруйнована інфраструктура – одна з найпоширеніших бід, яка стає перепорою для навчання. Вимушене переміщення учасників освітнього процесу супроводжується значними труднощами для сімей (емоційного,

економічного, побутового характеру) та часто унеможлиблює повноцінне навчання. Втрати педагогічного складу матимуть наслідки упродовж десятків років.

Знищення шкільної документації ускладнює відновлення для учня інформації про вже опановані дисципліни. Найголовнішою ж проблемою у воєнний період залишається фізична небезпека для здобувачів освіти.

У зв'язку із зазначеним постає необхідність розроблення системи заходів для подолання наслідків освітніх втрат на державному рівні.

Однією з найголовніших умов для початку відновлення освітньої галузі є постійна комунікація з учасниками процесу навчання. Зворотний зв'язок дає можливість представникам влади мати реальну картину й приймати ефективні рішення.

Можна окреслити декілька пропозицій, які будуть актуальними для створення умов функціонування освітніх закладів під час війни:

1) необхідно розробити алгоритм евакуації закладу освіти, оскільки це питання залишається актуальним до кінця війни;

2) у разі руйнування закладу освіти директор і педагогічні працівники повинні мати чіткий алгоритм дій;

3) важливо приділити увагу оцифруванню документації освітнього закладу, а також формувати електронний архів; активно впроваджувати у використання електронні журнали;

4) розробити систему захисту особистої інформації в освітніх закладах; унеможливити незаконний доступ до бази даних освітньої галузі;

5) удосконалити державну політику щодо забезпечення освітніх прав педагогічних працівників, учнів, які перебувають за кордоном у зв'язку з військовою агресією росії.

«Необхідно вживати ефективні заходи з подолання освітніх втрат, організувати струнку функційну систему збору даних. У цьому контексті

видається доцільною якнайшвидша реалізація на практиці моделі державної підсумкової атестації з елементами зовнішнього незалежного оцінювання на всіх рівнях загальної середньої освіти, що запропонована в Стратегії розвитку освітніх оцінювань в закладах загальної середньої освіти до 2030 року. У разі вибудови цієї системи держава, а отже, й усі інші стейкхолдери матимуть щорічні об'єктивні дані за всією популяцією учнів на ключових етапах здобуття загальної середньої освіти» - зазначено в інформаційно-аналітичному збірнику Міністерства освіти і науки України [1, с. 13].

Отже, необхідно об'єктивно оцінити освітні втрати й розробити систему заходів для подолання проблем в організації освітнього процесу у воєнних умовах. Відновити економіку, збудувати сучасну Україну, створити найкращі умови для своїх дітей зможуть освічені українці, які аналізують і вміють думати. Саме тому система освіти – одна з пріоритетних галузей, якій держава повинна приділяти увагу як під час війни, так і в мирний період.

Література

1. Освіта в умовах воєнного стану : виклики, розвиток, повоєнні перспективи : інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2023. 64 с.

URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf> (дата звернення: 25.10.2023)

2. Топузов О., Головка М., Локшина О. Освітні втрати в період воєнного стану: проблеми діагностики та компенсації.

URL : <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/download/640/632?inline=1>
(дата звернення: 27.10.2023)